

UPOZORENJE NEVLADINIH UDRUGA

Ratne zločine sve teže procesuirati, dokaza je sve manje

Centar za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, Građanski odbor za ljudska prava i Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću još jednom su, uoči ulaska Hrvatske u Europsku uniju, zatražili 'dodatne pozitivne iskorake institucija prema učinkovitijem procesuiranju ratnih zločina'. Na konferenciji za novinare u Kući ljudskih prava ponovno su ukazali na nužnost rasvjetljavanja okolnosti počinjenja svih ratnih zločina i kažnjavanja počinitelja

Autor: [Mladen Obrenović](#)

Datum objave: 21.3.2013 12:00

'Počinitelje zločina sve je teže procesuirati. Kvaliteta dokaznog materijala, zbog nepravovremeno i nekvalitetno provedenih istraga, smanjuje se, a u društvu još uvijek nije stvoreno ozračje u kojemu bi se svjedočilo protiv počinitelja zločina s 'vlastite strane'. Sve je manji interes javnosti, kako domaće tako i međunarodne, za problematiku ratnih zločina', upozorila je Vesna Teršelič, voditeljica Documente.

U izvještaju koji su sastavile tri udruge koje na hrvatskim sudovima prate suđenja za ratne zločine, 'izražena je i bojazan da će počinitelji i odgovorne zapovjedne osobe, posebno na najvišim razinama, ostati nekažnjeni'.

'U prošloj godini zabilježeni su i pozitivni pomaci, poput početka rasprave u nekoliko slučajeva za koje nije postojala volja, prije svega u počinjenim zločinima nad Srbima kao što su Sisak, Kerestinec, Pakračka Poljana i Zagrebački velesajam, ali i na suđenju u Srbiji gdje su osuđena 22 pripadnika srpskih postrojbi za zločine počinjene na području Hrvatske', konstatirao je Mladen Stojanović iz osječkog Centra za mir.

Kao negativne primjere izdvojio je neprocesuirane zločine miniranja kuća ili deložacije, pa i postupaka u kojima su osumnjičeni počinitelji dostupni, ali suđenja traju više od 10 godina.

Marko Sjekavica iz Građanskog odbora za ljudska prava upozorio je da je 'dosta frustrirajuća sporost pravde i pravosuđa u hvatanju u koštac s ratnim zločinima te nemogućnost žrtava da dožive pravdu 20 godina nakon rata'. 'Nije samo bitna formalna pravda, nego i učinak na društvo u cjelini. Bitno je inzistirati ne samo na daljnjem unapređenju zakonskog okvira, koji je dobar, nego i nastavka procesuiranja ratnih zločina i ukazivanja na okolnosti u kojima su počinjeni. Bez toga nema pomirenja', rekao je Sjekavica.

Po mišljenju Vesne Teršelič, 'bitan pomak učinjen je zahvaljujući procesuiranju zločina u Sisku i Pakračkoj Poljani gdje je bačeno novo svjetlo na ulogu visokih dužnosnika u događanjima '90-ih'.

'Podsjetila bih na svjedočenje Ivana Vekića o likvidaciji 'neprijateljski nastrojenih civila' kad je, na Županijskom sudu u Osijeku, rekao da je bilo puno 'petokolonaša' te je bilo teško prepoznati neprijateljski nastrojene civile', rekla je Teršelič, uz napomenu da se na suđenjima moglo čuti kako je

'tadašnji državni vrh znao za počinjenje kaznenih djela'.

Ukazuje da 'govor mržnje kojem svjedočimo treba procesuirati, prije svega riječi mržnje Ruže Tomašić i Zdravka Mamića', za koje smatra da su 'na tragu svjedočenja političara o zataškavanju zločina, ali i svih onih koji su sustavno sprječavali povratak od 1995. godine'.

'Govor mržnje je najgore što se može dogoditi i može utjecati i na pravosuđe', rekla je.

Pozdravila je i činjenicu po kojoj se prošle godine konačno počelo govoriti o silovanju i seksualnom nasilju kao kaznenom djelu ratnog zločina te iznijela podatak po kojem su nadležna državna odvjetništva do sada procesuirala 27 slučajeva, od čega je 13 počinitelja i osuđeno. 'Zbog propusta suda jedan od osuđenih je i pobjegao što ne služi na čast pravosuđu. Onima koji su preživjeli silovanje i seksualno nasilje treba pružiti punu podršku, no veliki broj takvih djela nije prijavljen zbog stigmatizacije žrtava', zaključila je Vesna Teršelič.

Tri udruge na kraju su upozorile i na pojavu prekvalifikacije ratnog zločina u oružanu pobunu, navele slučaj Milana Španovića kao primjer te primjenu Zakona o općem oprost u tom i sličnim slučajevima. Naveli su i da se u takvim slučajevima može dogoditi da tužiteljstvo, ako prikupi dovoljno dokaza, ponovno podigne optužnicu za ratni zločin.